

**JAARVERSLAG 2023 VERENIGING NATUUR EN MILIEU/
IVN afdeling Wijk bij Duurstede**

	pagina
Voorwoord	2
Financieel verslag	3
Diverse activiteiten	5
Flora	7
Groenberaad	9
Heemtuin	13
Landschapsbeheer	17
Natuureducatie	21
Opgeruimd Wijk	24
Vogels	28

Voorwoord

Beste leden en vrienden van de VNMW,

Versnipperd maar niet verdeeld. Dat was mijn conclusie toen ik op 7 september mocht aanschuiven op landgoed Oostbroek bij de aftrap van wat toen nog de Adviesgroep Groene Vrijwilligers genoemd werd. Deze groep is nu omgedoopt tot Groene Bondgenoten. Op initiatief van de Vogelbescherming kwamen die middag afgevaardigden van de Vogelbescherming, Landschappen NL, de Natuur en Milieufederaties, het IVN en Soorten NL bij elkaar. Het doel was na te denken over hoe we gezamenlijk een bijdrage kunnen leveren aan de kwaliteit van ons landschap en de vergroting van de biodiversiteit. Met gezamenlijk meer dan 100.000 vrijwilligers kunnen we een zeer welkome aanvulling zijn op wat overheden en commerciële organisaties doen.

De achterliggende gedachte was dat we door samenwerking veel kunnen bereiken. Globaal worden vier categorieën of rollen onderscheiden: herstellen, tellen, bellen en vertellen. De eerste twee zijn actief in het veld, ze helpen met inrichting, beheer en onderhoud (herstellers) of dragen bij aan onderzoek en monitoring (tellers). De andere twee zorgen voor draagvlak en publiciteit. Lobbyisten (bellers) benaderen de diverse overheden; cursus- en excursieleiders (vertellers) geven voorlichting en maken het grote publiek enthousiast voor de natuur. De activiteiten van het IVN vallen vooral in die laatste categorie.

De eerste stip staat op de horizon, de Basiskwaliteit Natuur. Dit concept is in 2021 ontwikkeld door Naturalis en beschrijft hoe algemene soorten weer algemeen kunnen en moeten worden, ofwel, kort door de bocht, de natuur zoals die in de jaren 50 en 60 van de vorige eeuw nog heel gewoon was. In een beeld: na een dagje elektrisch rijden door het buitengebied weer lekker veel insecten op je voorruit. Lijkt simpel, maar daar moet veel voor gebeuren.

De VNMW heeft herstellende, tellers, bellers en vertellers en daarmee feitelijk alles in huis om plaatselijk echt het verschil te kunnen maken. Onze herstellende zijn de werkgroepen Landschapsbeheer en Opperuimd Wijk, de tellers de werkgroep Vogels en de floristen, de bellers zitten in de werkgroep Groenberaad en de vertellers zitten bij de Heemtuin en Natuureducatie. Met meer dan 200 leden en donateurs kunnen we wat betekenen.

In dit jaarverslag is te lezen wat er in 2023 allemaal is bereikt. Op het moment dat ik dit opschrijf, 15 januari 2024, ken ik die opsomming nog niet. Maar ik weet 100% zeker dat het weer indrukwekkend is. Daar zijn we met recht trots op. Wij zijn ook versnipperd in werkgroepen, maar onverdeeld waar het gaat om onze passie en inzet voor landschap en natuur.

Veel leesplezier, met vriendelijke groet,
Henny Olthof, voorzitter

Financieel verslag 2023 – de penningmeester Ben Bakker

Financieel Jaaroverzicht 2023			
		Inkomsten	Uitgaven
1000	Bestuur		
1100	Vergaderkosten		€ 609,80
1200	Bankkosten		€ 209,19
1300	Internet		€ 89,38
1500	Attenties		€ 322,65
2000	Contributies	€ 350,00	
	Donaties	€ 72,50	
2200	Subsidie Gemeente	€ 4.204,00	
2300	IVN	€ 2.168,30	
3000	Huur De Vliert		€ 1.000,00
6000	Werkgroepen		
6100	Natuureducatie		€ 970,00
6300	Groenberaad verg		€ 209,25
	projecten	€ 1.807,00	€ 1.067,45
6400	Heemtuin		€ 720,54
6500	Landschapsbeheer	€ 1.630,00	€ 870,83
6600	Opgeruimd Wijk	€ 3.827,07	€ 3.871,61
6700	Vogels		€ 83,24
7000	Algemeen		
7100	Activiteiten		€ 2.203,12
7300	Jaarfeest		€ 1.386,20
	Totalen	€ 14.058,87	€ 13.613,26
	Betaalrekening 1/1 2023		€ 18.227,72
		Inkomsten	€ 14.058,87
		Uitgaven	€ 13.613,26
		Naar Spaarrekening	€ 10.000,00
		Saldo 31/12 2023	€ 8.673,33
	Spaarrekening 1/1 2023		€ 14.942,00
		Van betaalrekening	€ 10.000,00
		Rente 2022	€ 1,90
		Saldo 31/12 2023	€ 24.943,90
		Rente 2023 per 1-1-2024.	

In het samenvattende jaarverslag 2023 zijn de diverse kosten- en batengroepen opgenomen. De baten dekken in 2023 de totale kosten van VNMW.

De financiële positie van de VNMW is gezond. Dit is vooral te danken aan de waarderingssubsidie van de Gemeente Wijk bij Duurstede, de contributies van ca 200 leden en de donaties. De donaties komen vooral van leden waarbij hun knotwilgen door de werkgroep Landschapsbeheer (met tientallen vrijwilligers) elk jaar worden geknot.

Enige toelichting op de samenvatting.

Bij Bestuur zijn de kosten van de Algemene Ledenvergadering opgenomen bij vergaderkosten.

Contributies betreft de bijdragen van VNMW-leden. IVN de afdracht van contributies die via IVN worden geïnd.

Huur De Vliert betreft het gebruik van de educatieve ruimte van de kinderboerderij.

Bij werkgroepen betreft het project bij Groenberaad een juridische procedure. De werkgroep Landschapsbeheer ontvangt veel donaties van tevreden 'klanten'.

De kosten van de activiteiten voor "Opgeruimd Wijk" worden door de gemeente gedragen. De kosten van de overige activiteiten zijn vooral in het kader van NL Doet.

De balans van VNMW ziet er eenvoudig als volgt uit:

BALANS per 31 december 2023:

Betaalrekening Triodosbank	€	8.673,33	Continuïteitsreserve	€	18.000,00
Spaarrekening Triodosbank	€	24.943,90	Werkkapitaal	€	15.617,23
Totaal	€	33.617,23	Totaal	€	33.617,23

In de balans worden de gereedschappen waarover de VNMW (met name de werkgroep Landschapsbeheer) beschikt niet meer opgenomen. Ook wordt er niet meer administratief op deze gereedschappen afgeschreven.

Algemene activiteiten --- het bestuur

Het hart van de vereniging bestaat uit de werkgroepen. Daar wordt opgeruimd, beheerd, meegedacht, verteld, onderhouden, geteld, geïnventariseerd en beschermd. Wat dit alles in 2023 heeft opgeleverd is in dit verslag te lezen. Toch is dat niet het hele verhaal van onze vereniging, er gebeuren daarbuiten ook waardevolle dingen. Hieronder een overzicht.

Vaste onderdelen

In januari hielden we onze traditionele winterwandeling, tevens gelegenheid om elkaar een goed en gezond nieuwjaar te wensen. Dit keer bleven we in de buurt, er werd gewandeld bij de landgoederen van het Langbroekerweteringgebied. De start was bij de Engel, het eind bij de Jonge Graaf. Dank aan Anke en Karel voor het organiseren.

Ook het jaarfeest is intussen een traditie. Dit keer op het terrein van onze partner Natuurlijk heel leuk aan de Langbroekseweg, waar we eind september welkom waren. Maurits had een leuk programma opgesteld rond het thema duurzaamheid en vroeg speciaal aandacht voor hart- en vaatziekten bij vrouwen. We kregen een rondleiding en maakten kennis met de pluktuin, daarna was er een vegetarisch buffet. Zeer geslaagd.

Zowel in het voorjaar als in het najaar hielden we onze algemene ledenvergaderingen, beide keren in dorps huis De Toekomst in Langbroek. Gastsprekers waren Hendrike Geesink van het Utrechts Landschap en Els Tove van de ringslangengroep Houten. Op de laatste vergadering doekten we ook nog het winkeltje op, waarmee we een aantal jaren op evenementen hadden gestaan.

Er zijn dit jaar vier bijeenkomsten gehouden voor de regio Utrecht van het IVN. Gewoonlijk komen daar van ieder van de 10 afdelingen vertegenwoordigers naar toe, om van elkaar te leren en gemeenschappelijke problemen aan te kaarten. Daarbij wordt altijd gekeken naar de vergaderingen van de landelijke raad, de tweede kamer van het IVN, waar alle belangrijke landelijke besluiten worden genomen. Meestal kwamen we vol inspiratie van dit soort bijeenkomsten terug.

Incidentele en eenmalige activiteiten

In het voorjaar werkten we met veel vrijwilligers tijdens NL Doet aan de vergroening van de Kinderboerderij. Hierbij werd de donatie van de Lions uit 2022 te gelde gemaakt. Er werden nestkasten opgehangen, een vogelbosje aangeplant, een picknickbank in elkaar gezet en geplaatst, een bloemenborder aangelegd, een insectenhotel geplaatst en moestuinbakken getimmerd.

In mei organiseerden we voor en met de gemeente en het waterschap een avond voor vrijwilligers om de waterkwaliteit in de eigen woonomgeving te meten. Het waterschap doet dit regelmatig in de grotere wateren, de gemeente gewoonlijk iedere 3 jaar in vijvers in de wijken, maar een goed overzicht ontbreekt. Dit komt ook omdat de gemeente haar laatste ronde had overgeslagen. Er waren helaas slechts een paar belangstellenden, meer informatie op <https://www.hdsr.nl/werk/werken-we-samen/meet-waterkwaliteit-buurt/uitleg-meten/>. Aanmelden kan nog steeds.

Samen met onze partners de Wijkse Moestuin, de Kinderboerderij en Natuurlijk heel leuk dachten we samen met nog wat anderen mee over natuureducatie op basisscholen. Het omvormen van het Educatief Centrum, ons onderkomen, tot een volwaardig centrum voor natuur- en milieueducatie (NME) zou daar onderdeel van uit kunnen gaan maken. De gemeente had een externe deskundige in de arm genomen die op basis van onze gezamenlijke input een visie opstelde hoe een en ander vormgegeven zou kunnen worden. Door gemeentelijke bezuinigingen staat dit nu even in de ijskast, maar waar mogelijk werken we al vast toe naar het mooie eindplaatje.

Meet je landschap en Schone Rivieren zijn geen IVN of VNMW programma's, wel zijn het leden van de VNMW die hieraan meedoen. Het Meet je landschap project monitort de kleine landschapselementen en zet die met de karakteristieken op een kaart, die onder andere door de provincie wordt gebruikt bij gebiedsontwikkeling. Dit jaar moesten 39 van de 134 gebieden in onze gemeente worden bezocht, we haalden er 34; de laatste 5 maken we in 2024 wel af. Het Schone Rivieren programma kende dit jaar weer een voorjaars- en najaarsronde. Daarnaast werd een extra project van Rijkswaterstaat

(Rivierafvalonderzoek Rijkswateren) afgerond. Fijn dat we mee konden werken aan het inzichtelijk maken van de mate van verontreiniging langs onze grote rivieren. Meer informatie op www.landschaperfgoedutrecht.nl/landschap/meet-je-landschap/ en www.schonerivieren.org.

Met de coördinatoren en een aantal andere betrokken leden hielden we in oktober een Benen op Tafelsessie om eens door te praten over de uitdagingen die we als vereniging hebben. Aan de hand van 5 vragen werden zoveel mogelijk ideeën opgehaald waarmee het bestuur aan de slag kon. Het ontbreekt niet aan ideeën, maar wel aan handen die zaken daarna op willen pakken. Het is belangrijk om de successen die we behalen vaker te vieren en ‘van de daken te schreeuwen’. Er zijn intussen acties opgestart voor het organiseren van nieuwe activiteiten en het verbeteren van de communicatie.

Vertegenwoordigingen

Ook was de VNMW in 2023 vertegenwoordigd in drie gremia:

- Het Kromme Rijnlandschap zet zich in voor het behouden en verbeteren van ruimtelijke kwaliteit in het agrarische cultuurlandschap in ruime zin. Het bestaat uit een stuurgroep (onder andere wethouders), een werkgroep (adviseurs en particulier grondbezit) en een landschapscoördinator. De VNMW schuift aan bij de periodieke overleggen van de werkgroep. Meer informatie op www.krommerijnlandschap.nl.
- Het Wijks Omgevingsfonds ontvangt en verdeelt een stukje van de opbrengst uit de zonnevelden in Wijk bij Duurstede, de VNMW is vertegenwoordigd in het bestuur. In 2023 werden de allereerste initiatieven geholpen met een financiële bijdrage, meer informatie op www.wijksomgevingsfonds.nl.
- De Groene Bondgenoten is een landelijk initiatief van de Vogelbescherming om vrijwilligers van een groot aantal natuurorganisaties bij elkaar te brengen om te kijken hoe krachten kunnen worden gebundeld. De groep, met van iedere landelijke organisatie 2 leden, kwam in 2023 een paar keer bij elkaar, eenmaal fysiek en andere keren via Zoom. In het voorwoord van dit verslag is hierover meer te lezen.

Mutaties in het bestuur

Eind 2022 was Jean-Paul Herbulot gestopt als penningmeester. Nadat Anke Matthijs zaken tijdelijk had waargenomen, nam Ben Bakker op de ALV van april 2023 het stokje over. In het najaar van 2023 gaf secretaris Aukje Boer aan te willen stoppen op de komende ALV in het voorjaar 2024. We moeten / zijn dus op zoek naar een nieuwe secretaris, waarbij het zeer goed zou uitkomen als die in het voorjaar van 2024 zou kunnen aantreden.

Flora groep --- door Linda Horst

Welke activiteiten vonden er plaats in 2023 met de leden van de flora groep?

30-4	Hans roept mensen op voor inventariseren in de Geer	
4-5	Excursie Rhodesteyn, Donkweiland	5 pers
15-5	Linda roept mensen op voor de Lekdijk west	2 pers
20-5	Excursie voor publiek, de Geer	18 personen
23-5	Excursie Hinderstein/Weerdesteyn	5 pers
1-6	Excursie Burense put	5 pers
21-6	Excursie Groene Grens	2 pers
1-7	Klaas roept mensen op voor Vikinghof	4 pers
30-8	Linda roept mensen op voor de Romeinenbaan	2 pers

Huidige deelnemers:

Klaas, Tonnie, Yvonne, Jettie , Linda , Nora, Agnes en Hans.

Verslag van de einde jaars afsluiting floragroep.

Terugblik op een zonnig terras bij de Molen:

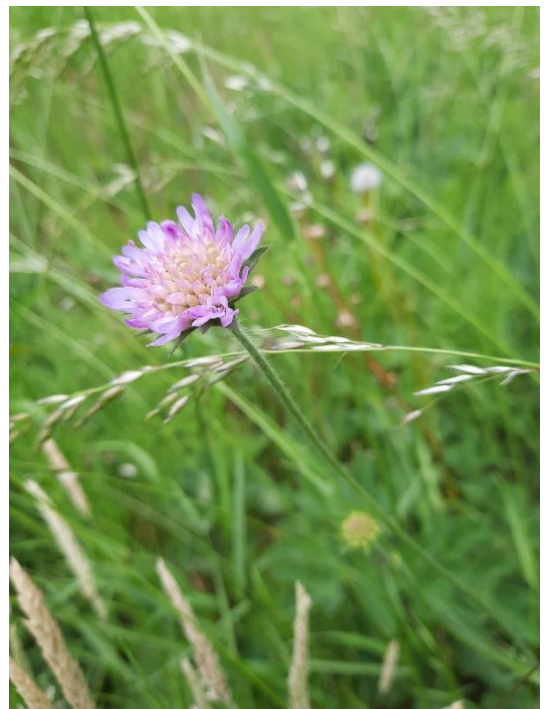
Goede en leuke flora activiteiten. Sommige goed en soms slecht bezocht. Het geluid dat de bijdrage van de deelnemer meer consumerend is, te weinig inhoudelijke bijdrage levert: dat geluid parkeren we direct. Als het je maar boeit.

Van de tien ad hoc oproepen flora acties zijn er vier mager bezocht.

Dat had altijd redenen, niemand hoeft zich te verantwoorden.

Vijf activiteiten zijn goed bezocht en met plezier. Daar is om herhaling gevraagd: excursie in Buren, een publieksactiviteit in de Geer en op de private terreinen/ landgoederen. Ook de directe omgeving wordt hogelijk op prijs gesteld: dus bv Vikinghof, Lekdijk west, Nevengeul , Kortland en de Geer. Misschien kunnen we deze bezoeken centraal vooraf regelen alsof het een excursie is.

De communicatie via de app groep loopt goed.

Floragroep programma 2023

De kerntaak is het inventariseren en monitoren van flora in de gemeente Wijk bij Duurstede.

Voorheen had de werkgroep meer werkzaamheden en nogal wat verplichtingen. De groep heeft daar te weinig menskracht voor. We kunnen de verwachtingen niet waarmaken om tegemoet te komen aan bestuur, gemeente, educatie, etc. Nu werkt er nog een kleine groep van enthousiaste speurders, zonder leiding, zonder hun werkzaamheden te hoeven verantwoorden aan het bestuur. Ieder kan en mag een eigen liefhebberij uitvoeren, alleen, samen of met een groep. Er is een mailbox, een appgroep. De actieve flora liefhebbers gaan op afspraak met elkaar, soms alleen, planten zoeken en inventariseren in een aantal vaste gebieden en bermen in Wijk bij Duurstede. Enkele gebieden worden jaarlijks gevolgd in ecologische ontwikkeling. Een aantal excursies wordt georganiseerd voor iedereen die daaraan mee wil doen, naar mooie gebieden. De gegevens en inventarisaties worden vastgelegd in een databank op de one drive van onze vereniging. Maar het is niet verplicht waarnemingen vast te leggen.

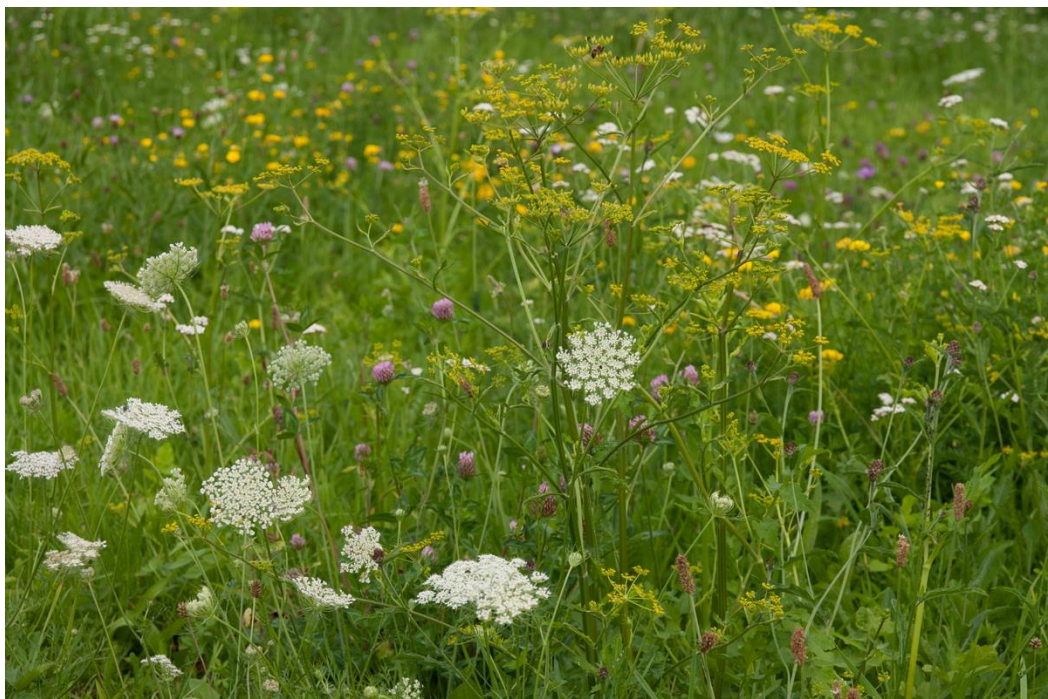
Elke flora lover kan uiteraard een nieuw gebied ontdekken die interessant lijkt en anderen daarbij uitnodigen om mee te gaan kijken.

Monitoring flora:

In kleiner verband zal er worden geïnventariseerd op een aantal bermen en natuurlijke gebieden in Wijk bij Duurstede. Bij deze locaties wordt de vegetatie meerdere jaren gevolgd, zodat er inzicht ontstaat hoe het gebied zich ontwikkelt. De leden van de floragroep inventariseren in onderling overleg en afspraak. De initiatiefnemer zorgt dat de locatie goed en voldoende vaak wordt bezocht. De bezoekdata bepaalt de verantwoordelijke zelf, dus redelijk ad hoc, maar de observaties worden zo vaak mogelijk via de mail of groepsapp doorgegeven en er wordt gevraagd wie er mee wil gaan.

Het gaat om de volgende locaties:

Vikinghof (Utrechts Landschap), De Geer, Kortland, de Nevengeul, Lekdijk west, Natuurveld Noorderpark en de Romeinenbaan

Wergroep groenberaad --- Henny Olthof

Opkomen voor het groen, landschap, natuur en milieu. Dat is wat het Groenberaad wil doen bij en met overheden en andere organisaties die hierin een rol spelen. Het werk van het Groenberaad bestaat, naast het uitzoekwerk, vooral uit overleggen en vergaderen met allerlei organisaties en instanties.

In 2023 hebben we ons met 46 projecten en dossiers bezig gehouden, veel te veel om allemaal in dit VNMW jaarverslag aan bod te laten komen. Hieronder een selectie, het volledige verslag is te vinden op de pagina van het Groenberaad op de website van de vereniging, www.ivn.nl/vnmw.

We schatten het aantal uren dat we hebben besteed aan lezen, luisteren, overleggen, discussiëren, evalueren en het schrijven van rapporten en zienswijzen op 1.750, gelijk aan de inzet in 2022. Het Groenberaad bestond in 2023 uit Sonja Fris, Linda Horst, Frits Kragt, Evert van Leeuwen, Henny Olthof en Frans Vera; geen van de leden werkt nog beroepsmatig of is politiek actief.

Bestemmingplannen (gemeente)

In het laatste jaar voor de invoering van de Omgevingsvisie zagen we 11 bestemmingplannen voorbij komen, vooral in de laatste twee weken van het jaar was het raak. Zo waren er bestemmingplannen voor Rijndijk 7, Langbroekerdijk A 92, Ossenwaard 13, de verplaatsing van Van Vliet Duurzaamhout, Lekdijk West 47 en standplaatsen voor mobiele detailhandel. Ook waren er bestemmingplannen voor de aanleg van natuur, het bouwen van appartementen op Sluis Noord 14 plus nog een algemeen Veegplan 2023.

Wij waren geen voorstander van verdere vergroting of intensivering van de veehouderij in het Langbroekerweteringgebied, evenmin van verrommeling en verstening van het buitengebied. Uiteindelijk hebben we besloten op 3 plannen een zienswijze in te dienen, deze werden in de eerste weken van januari bij de gemeente ingediend. Dit waren de Rijndijk 7 (vergroting en verstening), Van Vliet (vergroting en verstening) en het paraplubestemmingplan standplaatsen (standplaatsen bij de Prinses Irenesluis en op de Gravenbol). We zijn benieuwd naar de reactie van de gemeente.

Bomen Geerweg (gemeente)

De essen langs de Geerweg waren in een slechte staat, dat bleek uit de inspectie die iedere drie jaar voor alle gemeentelijke bomen wordt gedaan. We kregen in februari een overzicht. De gemeente wilde alle 35 bomen aan de noordoostelijke kant van de weg vervangen, ook zouden een paar bomen aan de andere kant van de weg gerooid moeten worden. Daarnaast was er een probleem met het asfalt op het voetpad.

Wij gingen kijken en constateerden dat de wortelopdruk op bepaalde plekken inderdaad groot was, maar op andere locaties veel minder. Ook zagen niet alle bomen er slecht uit. In juli kwam een aangepast plan, waarbij nog maar 16 bomen gerooid zouden moeten worden. Het voetpad zou worden verlegd en een paar stobben ingeboet. In het najaar zijn de werkzaamheden uitgevoerd, er zijn bomen van een behoorlijke maat bijgeplant. Al met al een prima project.

Bomen Hordenweg (gemeente)

Eind oktober ontvingen we een mail dat de gemeente een groenstrook aan de Hordenweg, tegenover het winkelcentrum, wilde renoveren. Tussen de lage struiken kwam telkens kweekgras op, waardoor het onderhouden van de strook lastig werd voor de buitendienst. Het voorstel van de gemeente was om alle beplanting inclusief de 5 lindes te verwijderen, de grond een stukje af te graven en daarna opnieuw aan te planten. Hier zouden dan maximaal 2 bomen terug kunnen komen in verband met kabels en leidingen.

Wij vonden dit een slecht idee, bovendien te duur. Ons voorstel was om de struiken te verwijderen, in te zaaien met een bloemenrijk mengsel en de gezonde lindes gewoon te laten staan. Dat bleek een voorstel waar de gemeente wel wat mee kon.

Buurtschouwen (gemeente)

De buurtschouwen, waar de gemeente op initiatief van de VNMW in 2022 mee was begonnen, kregen een vervolg. In het voorjaar werd gelopen in Parkwijck en in het najaar in de Geer. Beide keren weer een goede opkomst en ook veel online meldingen waar vaak meteen al iets mee gedaan kon worden. Er begint zich wel een patroon af te tekenen, veel dezelfde klachten over snel rijden, parkeren, hondenpoep, overhangende beplanting en slecht straatwerk. Het blijft verrassend om telkens weer te zien dat het aangaan van het gesprek al veel zaken duidelijk maakt en onderling begrip kweekt. In 2024 gaan we in het voorjaar verder met de Noorderwaard Noord op woensdag 3 april.

Gravenbol (gemeente, provincie)

De Gravenbol was ook in 2023 weer een intensief dossier. We hebben veel overlegd, twee keer in april en september gezamenlijk met de beheerder en de gemeente, maar van vooruitgang op de voor de VNMW belangrijke punten zoals vergunningen, afsluiting en bebording was geen sprake. Afsproken acties bleken niet gedaan, beloftes niet nagekomen.

We stuurden een bericht naar de provincie en op 21 juli hadden we samen met de gemeente overleg op het provinciehuis. Al snel werd duidelijk dat er geen vergunningen waren afgegeven, adviezen niet opgevolgd en verzoeken om informatie niet beantwoord. De provincie (RUD) kon daarom niet anders dan een handhavingstraject opstarten.

We hadden daarna contact met een jurist van de RUD en stelden op verzoek een tijdslijn op van faciliteiten en activiteiten op het terrein. Dit overzicht zou later als toetsingskader worden gebruikt. Op 12 oktober stuurde de provincie een brief naar de gemeente dat de overtredingen uiterlijk per 1 mei 2024 gestopt moeten zijn. Los hiervan, als gevolg van bezuinigingen, besloot de gemeente dat de concessie met de beheerder per 31 december 2025 zal worden beëindigd. Wat er daarna met de Gravenbol gaat gebeuren is nog onduidelijk, we gaan er van uit dat het beheer door het Utrechts Landschap op de niet-recreatiedelen gewoon doorgaat.

Kolland en Overlangbroek (provincie)

Ons verzoek, ingediend samen met anderen, om passende maatregelen te nemen voor het Natura 2000-gebied Kolland en Overlangbroek liep in 2023 door. We bleven van mening verschillen met de provincie over de urgentie en de te nemen maatregelen en vroegen in januari de rechter een uitspraak te doen. Uiteindelijk wees de provincie ons verzoek in mei af, maar gaf de rechter ons vervolgens gelijk in zijn uitspraak van 30 mei. De provincie moest aan ons de griffiekosten en een forse boete betalen. Inhoudelijk waren we daarmee nog geen stap verder. De rechter besloot de zaak inhoudelijk in 3 aparte zaken te splitsen: 1) controleren projecten en uitrijden mest, 2) bekijken en eventueel beperken natuurvergunningen en 3) waterpeil en beheer van het gebied. Op 4 september diende de eerste zaak over peil en beheer, op 10 oktober hadden we een informeel overleg op het provinciehuis met een groot aantal betrokkenen.

De uitspraak van de rechter werd eerst uitgesteld, daarna werd de zaak doorgegeven aan een meervoudige kamer die in januari 2024 uitspraak zou gaan doen. Op 15 december volgde nog een informatiebijeenkomst op Sandenburg over de Natuurdoelanalyse en het advies van de Ecologische Autoriteit: al onze zorgen werden bevestigd en zelfs hier en daar nog zwaarder aangezet.

Dit leidde in januari 2024 helaas niet tot het gegrond verklaren van ons beroep. De rechter hanteerde een ander referentiekader voor de instandhoudingsdoelen, namelijk het laatste aanwijzingsbesluit, terwijl wij verwezen naar het formulier waarmee Nederland dit gebied destijds had aangemeld. Aangaande het peil oordeelde de rechter dat Gedeputeerde Staten het waterschap geen opdracht tot peilverhoging kan geven, maar de minister van Verkeer en Waterstaat kan dit echter wel. Tenslotte constateerde de rechter dat er geen geschil was over de noodzaak om invasieve bramen te bestrijden, zodat een uitspraak van hem op dit punt niet nodig was. We zullen begin 2024 bespreken of en hoe we gaan reageren.

Maabeleid en broeihopen (gemeente)

We zijn heel tevreden hoe in 2023 de omslag is gemaakt naar ecologisch maabeheer. Kenden we in voorgaande jaren nog vaak incidenten, dit jaar zijn die uitgebleven. De reden hiervoor was dat we voor beide maairondes in het voor- en najaar uitgebreid hadden voorbesproken, mogelijke bronnen van fouten hadden geïdentificeerd en geëlimineerd, met de uitvoerder hadden voorgelopen en na afloop geëvalueerd. Met als resultaat dat de gemeente, uitvoerder en de VNMW tevreden waren.

Onderdeel van dit bestek was ook het aanleggen van twee broeihopen voor ringslangen en het vergroten van twee poelen. De broeihopen werden aangelegd in Langbroek en bij de Prins Hendrikweg. Dit was voor iedereen een beetje pionieren, de kennis moest komen van websites. In september gingen we op excursie naar Houten, waar een plaatselijke groep maar liefst 8 broeihopen onderhoudt. We hebben daar veel van opgestoken, het bleek dat wij het niet zo slecht hadden gedaan. De plannen voor het vergroten van twee poelen zijn eind 2023 gemaakt, uitvoering gebeurt in 2024.

Mestvergister Cothen (BioValue)

In januari vond de zitting over het intrekken van de omgevingsvergunning plaats, in februari volgde de uitspraak. Helaas besloot de rechter dat de provincie de omgevingsvergunning, in tegenstelling tot de natuurvergunning, niet hoefde in te trekken. Wij gingen in maart in beroep bij de Raad van State. Juridisch gebeurde er verder niets, zodat we eind 2023 nog steeds in afwachting waren van de zitting en uitspraak van de twee hoger beroepen. De RvS heeft aangegeven dat de behandeling waarschijnlijk in de eerste helft van 2024 zal gebeuren.

In januari gingen we op bezoek bij de nieuwe bouwer en exploitant van de installatie, BioValue uit Sint Nicolaasga. We werden vriendelijk ontvangen en bezochten ook twee installaties. In februari kwamen de heren op de koffie aan onze keukentafel, goed gesprek maar we verschilden van mening over nut en noodzaak van deze installatie. In maart gingen we op bezoek bij omwonenden van een mestvergister van BioValue in Nistelrode. Deze installatie werd in juni 2023 helemaal stilgelegd door BioValue omdat deze door aanhoudende juridische geschillen maar op zeer beperkte capaciteit mocht draaien.

In de gemeenteraad volgde op 21 februari een discussie over het indienen van een verzoek bij de provincie om de omgevingsvergunning in te trekken. Dat kan onder artikel 2.29 lid 1 van de WABO. De gemoederen liepen op, er waren maar liefst 4 insprekers. Er werden twee moties behandeld: een motie om een juridisch onderzoek te doen naar de eventuele gevolgen van een intrekkingverzoek werd aangenomen, een motie om zorgen van omwonenden serieus te nemen werd ingetrokken.

Op 18 april was er weer een gemeenteraadsvergadering, het gevraagde onderzoek was afgerond. Voorafgaand stuurden wij een reactie naar de fractievoorzitters om hun te wijzen op onjuistheden in beweringen van een aantal insprekers op 21 februari. De ingetrokken motie van 21 februari over zorgen van omwonenden werd opnieuw ingediend en nu aangenomen. Deze motie vraagt om maatwerk voorschriften vanuit GS en om het monitoren en controleren van de bedrijfsvoering. Uit het juridisch onderzoek bleek dat de gemeente bij een intrekkingverzoek aansprakelijk gesteld zou kunnen worden. Bijzonder, want een onderzoek van hetzelfde bureau van een jaar eerder gaf een tegengestelde uitslag. Partijen in de gemeenteraad durfden toen echter geen verzoek om intrekking meer richting GS te sturen.

In augustus verscheen een nieuwsbrief van BioValue dat de bouw van de installatie zou beginnen. Deze keer bleek een aankondiging ook waar te zijn, voor het eerst. In oktober zagen we daarna nog een melding voor de aanleg van een meet- en regelstation voor gas voorbij komen. Blijkbaar wordt het geproduceerde groene gas op een station langs de N227 ter hoogte van zorgboerderij Bartiméus in het gasnet ingevoerd. Gedurende de rest van het jaar werd gebouwd aan de drie vergistingstanks. Aan het eind van het jaar was dit nog niet afgerond, de twee meest westelijke tanks waren al wel op hoogte. De bouw van de tweede hal met alle installaties was toen nog niet gestart.

Omgevingsvergunningen (gemeente, provincie, waterschap)

De aanvragen omgevingsvergunningen en meldingen voor het activiteitenbesluit werden zo goed als mogelijk gevolgd. In totaal bekeken we 75 van die aankondigingen, dat wil zeggen, we vroegen de stukken op. Uiteindelijk hebben we 3 keer een zienswijze ingediend en wel bij het project Sterke Lekdijk, het Zonnepark Amerongerwetering en de Ontwerp Omgevingsverordening van de provincie. Veel haalde dat overigens niet uit, over het algemeen ben je al te laat in het proces zodra vergunningen zijn gepubliceerd.

Sterke Lekdijk WAM (waterschap)

De dijkversterking tussen Amerongen en Wijk bij Duurstede kwam in de volgende fase, het vaststellen van het Projectplan Waterwet. Wij dienden een zienswijze in op een aantal onderdelen: de gevolgde procedure, het verlies aan natuur, de toegang tot de uiterwaard voor wandelaars, kansen voor natuur in gebieden met horizontale pipingmaatregelen, de werk- en beheerstroken en het rooien van bomen ten behoeve van het slaan van een damwand. We kregen mondjesmaat wat toezeggingen los.

Midden juni spraken we in bij een commissievergadering van het waterschap en daar vonden we gehoor. Een motie opgesteld door ons werd bij de besluitvorming in juli echter door maar een paar partijen gesteund, maar we kwamen wel weer in gesprek over de toegang tot de uiterwaard en het verlies aan natuur. Onze zienswijze werd echter wel vrijwel geheel terzijde geschoven. Omdat de volgende stap een gang naar de Raad van State zou zijn hebben we besloten dit er maar bij te laten zitten.

In november stonden we met de omgevingsmanager van HDSR op de dijk om het verlies van natuur bij de tichelputten nog eens goed vast te stellen, het waterschap had al piketpalen geslagen. We kregen de toezegging dat er binnen de vergunning gewerkt gaat worden, dus een verlies van maximaal 400 m². Ook zou de toegang tot de uiterwaard nog een keer worden bekeken en afgestemd met het Utrechts Landschap. We denken dat in 2024 de uitvoering gaat beginnen.

Verkiezingen PS en waterschap (provincie, waterschap)

Op 15 maart waren er verkiezingen voor de provinciale staten en het waterschap. Belangrijk, want de provincie gaat over de openbare ruimte en het waterschap krijgt met de klimaatproblemen met steeds grotere uitdagingen te maken. Wij organiseerden op 8 maart een avond in Calypso, waarin we het belang van het vinden van oplossingen onderstreepten. We lieten onder andere een kort videotje zien waarin de stikstofproblemen heel duidelijk werden uitgelegd. Na een korte pauze draaiden we de film Wolf. Er waren ongeveer 60 belangstellenden.

Werkgroep heemtuin --- door Lex Kramer en Hennie Haddingh januari

In de eerste week van het nieuwe jaar waren enkele vrijwilligers van de werkgroep Landschapsbeheer actief in de heemtuin. Ze hebben een derde deel van de griend terug gezet en de knotwilg die dit jaar aan de beurt was is geknot. Intussen lieten de eerste sneeuwkllokjes zich zien.

In de loop van januari is het vogelkijkscherm geplaatst. De 4 palen staan er permanent. Bij georganiseerde activiteiten worden de schermen met kijkvenster er in geplaatst.

En Jos zorgde dat de twee Schietwilgen onderaan de dijkhelling gesnoeid werden...

februari

Bij mooi lenteweer met een grote club vrijwilligers gaven we de heemtuin een voorjaarsbeurt. Iemand van de gemeente kwam helpen om gaten in de grond te boren voor palen waar nestkastjes aan opgehangen worden. Jos en Kees hingen de nestkastjes vervolgens op. Er is blad geharkt in het nat hooiland en in de kruidentuin zijn oude bloeistengels weggehaald. Iedereen was lekker bezig en daarna was het prettig koffie drinken in het zonnetje. Een paartje pimpelmeesjes kwam direct een nestkastje inspecteren.

Het werk in het Bosplantsoen en de aanleg van de vogelkijkwand maakten het noodzakelijk dat de paadjes met de lemen halfverharding weer werden op- en aangevuld.

maart

Er nestelde een zwanenpaar in de heemtuin. Eerst naast de brug en later in het hoge riet bij het schiereiland.

Op de Walmuur groeit Sedum, Muurvaren in drie plantholtes (de drie Muurleeuwenbekken hebben zich al over de muur verspreid) en in de Kruidentuin zijn de lege plekken weer aangevuld. In het Elzenbroekbos is een stuk met stinzenplanten gestart.

april

Gele bosanemoon en Kievitsbloem staan in bloei en ook de Gele bostulpen, de Daslook en Blauwe druifjes. Het onkruid is uit kruidentuin gehaald en Kees heeft 't struinpad nagelopen. Waterdrieblad in poel begint te bloeien, verder o.a Grote muur, Oosterse anemoon en de bloesem van de Pruimenboom.

mei

Naast het wieden in de kruidentuin zijn meerdere ochtenden besteed aan het verwijderen van zoveel mogelijk heermoes en kleine acertjes van het rivierduin.

Met het afgraven van de voedselrijke toplaag van het Rivierduin en het opbrengen van twee vrachtwagens rivierzand waren we helaas de Heermoes niet kwijt. Heermoes heeft de wortels nog op meer dan twee meter diepte zitten.

Ondertussen werden de haagjes van de Kruidentuin gesnoeid.

juni

De Graanakker met akkerkruiden staat er prachtig bij. Dat de Klaprozen niet zo lang zijn, maakt ze misschien wat minder zichtbaar, maar er staan er veel. Het geel van de Herik verdwijnt langzamerhand en Bolderik en Korenbloem geven al

hier en daar wat paars/roze met een wit hartje en korenbloemenblauw. Op de Bloemenheuvel met ruderales kruiden hadden we ook een grammetje akkerkruiden meegezaaid.

Er is bij de heemtuin een prachtig groot insectenhotel geplaatst.

juli

In het vroege voorjaar wordt er in april gemaaid. In de zomer wordt een deel gemaaid en in het najaar een ander deel met wel een kleine overlap (die dan dus drie maaibeurten gaat krijgen). Bij de zomer maaibeurt sparen we bijvoorbeeld wat nog bloeit en dus nog zaad moet zetten, Knoopkruid en Margrietten, bijna uitgebloeid, zie je nog wel staan.

Op meerdere maandagen is er in de heemtuin gewerkt. Vooral het verwijderen van de heermoes uit het nieuwe rivierduin vraagt steeds tijd. Maar het is nodig om de door ons geplante en dus gewenste beplanting de ruimte te geven.

In de kruidentuin staat de Kaardebol mooi in bloei.

Kees was aan het werk in het Elzenbroekbos. Er staan nu zo'n zes soorten Zegge. Kees heeft hun plekken weer vrij gemaakt van de Dauwbraam. Ondertussen werkten er ook vrijwilligers in de Kruidentuin en op het rivierduin. We waren met z'n zevenen.

augustus

We waren bijna voltallig en wel op zeker vier plekken aan het werk.

Vrijwilliger Jos zorgde ervoor dat de Kruidentuin weer strak geschoren haagjes heeft. Het zijn nu weer echte heggetjes voor een Kruidentuin: groot genoeg om de vakken aan te geven, klein genoeg om overheen te stappen.

Ook buiten de gezamenlijke werkdagen kan iemand een zelfstandige taak op zich nemen. Ook vrijwilliger Antoinette was actief bij het verwijderen van Heermoes van het rivierduin, dat nog wel geruime tijd onze aandacht vraagt.

Het Rivierduin zal altijd open plekken met zand moeten houden willen bepaalde

soorten insecten zich thuis gaat voelen en het warme zand opzoeken.

Deze week heeft onze partner "Natuurlijk heel leuk" de natuurweek georganiseerd. Ze hebben het waterleven in de Heemtuin onderzocht, kijken of er vanaf de steigers bij de Poel en de Meander iets te zien was. Ook vanaf de lage brug is het waterleven bereikbaar.

Het werd een mooie Natuurweekdag. Er werd enthousiast gestruind op ons struinpad en gevist in onze wateren.

september

De gemeente had (voor ons als een verrassing) een groot deel van de heg langs de Hoge Hoffweg gesnoeid. Een vrijwilliger van de werkgroep landschapsbeheer snoeide het resterende deel, zodat de hele heg er weer strak uitzag. De graanakker en de perenboomgaard zijn gemaaid.

In de perenboomgaard is het middelste gedeelte ongemoeid gelaten.

Zo proberen we de boomgaard wat bloemrijker te maken. Met temperaturen rond 30 graden was het voor de vrijwilligers soms te warm om te werken. Op andere dagen was het lekker weer om bezig te zijn. Jettie werkte in de kruidentuin, Kees in het Elzenbroekbos, riet en hедера weghalen. Karin trok heermoes op het rivierduin en maakte de rozetten van de gewenste plantjes vrij, ook van snelgroeiend bontkroonkruid.

Het is herfst, de eerste walnoten vallen.

oktober

We hebben vooral tijd besteed aan het beplanten van het rivierduin met zandzegge. Toen we het Rivierduin wilden revitaliseren, moesten we wel proberen te voorkomen dat het zand niet de andere gebiedjes in stuift.

Aan het eind van de maand zette Kees nog enkele hazelaars terug, terwijl Lex en Jettie op het rivierduin de plantjes onder de roos bij de muur vandaan haalden en samen met andere planten een andere plaats gaven. Intussen harkte Hennie zoveel mogelijk blad van het rivierduin

november

Op de eerste werkdag van november heeft Evert de nodige planten in de grond gezet, die we van het Jozefschool terrein hadden gehaald, nu ze van plan zijn daar te gaan bouwen.

Agatha heeft nogal wat nieuwe plantjes ingegraven op het rivierduin en Baukje, Kees en Anne plantten bollen in het Elzenbroekbos en in de Stinzenhoek.

In september werd de graanakker gemaaid. In oktober zou de grond gefreesd worden, maar met de grote hoeveelheid regen lukte dat niet; de machine zou vastlopen. Toen het eindelijk wel lukte was alleen Kees voor het zaaien beschikbaar. Eerst de drie graansoorten mengen en als ze goed vermengd zijn eenzelfde hoeveelheid aan zaad van akkerkruiden erbij. Na het mengen met zand kon het zaaien beginnen.

In **december** lagen de werkzaamheden stil voor deze vrijwilligersgroep: Agatha, Jettie, Kees, Anne, Karin, Hennie, Lex en Baukje.

Werkgroep Landschapsbeheer --- door Hennie Hadderingh

Winter/voorjaar 2023

Begin **januari** hebben we met 3 van onze knotters in de heemtuin gewerkt. Het knotten van 1/3 deel van de griend en van één knotwilg in de rij.

Op de eerste zaterdag in **januari** hebben we wilgen geknot bij De Snel aan de Bovenwijkerweg. Er waren 25 deelnemers, waaronder burgemeester Iris Meerts en haar partner. Van de totaal ca 50 wilgen is een groot deel gedaan.

Het was rustig en droog weer, met een prettige temperatuur. Meerdere vrijwilligers werkten in T-shirts. In de pauze was er koffie met koeken en na het werk was er soep en kon er glühwein gedronken worden.

Later die maand werd het knotten afgewerkt en zaagden onze motorzagers nog enkele bomen in het bos bij De Snel.

In januari werd verder gewerkt bij de Steenen Brug en op twee adressen aan de Langbroekerdijk. Bij al die adressen werden we goed voorzien van koffie met toebehoren.

In **februari** werd er met 19 leerlingen van de Werkschuit geknot aan de Landscheidingsweg. Veel leerlingen hebben nog te weinig kracht voor het werk, het slepen van takken was zeker zo populair als **het** zagen. En vervolgens slootje springen en in de modder banjeren tot je vastgezogen in de modder stond. Aan het begin lag er al een leerling in de sloot.

De takken werden door een dierentuin opgehaald.

Op één zaterdag werd er onder leiding van Paul Jacobs weer geknot op Leeuwenburg met de Lions uit Driebergen. Wij werkten mee met 8 vrijwilligers aan het knotten van 60 wilgen. Zoals gebruikelijk was de catering weer goed verzorgd, inclusief het drankje na afloop.

De verdere activiteiten in februari bestonden uit het knotten van de wilgen bij het Vikinghofterrein, een wat kleiner aantal wilgen in de uiterwaard van de Lek, en het opschonen van de singel bij Van Tilburg.

In **maart** restten nog enkele wilgen diep in het veld bij de Lekdijk west en de wilgen langs de Aalswaard.

In maart werd ook een begin gemaakt aan het heggenonderhoud met het restaureren van het laatste stukje vlechtheg bij de moestuinen in de Noorderwaard. Onder leiding van Lex Roeleveld van Heg en Landschap en met hulp van enkele van onze vrijwilligers werd dat deel van de heg opnieuw gevlochten. Vanaf maart kon coördinator Hennie wegens gezondheidsproblemen niet- tot beperkt meewerken. Begin april werd het seizoen afgesloten met de Pizza's bij La Siciliana. De vereniging droeg bij aan de feestvreugde door het aanbieden van een drankje.

Na het seizoen hebben alle werkadressen weer een vriendelijke oproep ontvangen om een bijdrage te storten voor onze verenigingskas. Dit leverde een bedrag van € 1630,- op, inclusief € 50,- van het Utrechts Landschap.

In januari t/m maart is er door 38 eigen vrijwilligers, 2 stagiaires en 32 gasten totaal 910 uren gesnoeid, naast de 12 uren die voor de organisatie nodig waren. Er zijn 179 wilgen geknot en er is 400 meter singel opgeschoond.

Zomerwerk 2023

Na de voorjaarsrust waren er vanaf juli weer diverse heggen te snoeien.

Daarnaast is tijd besteed aan het voorbereiden van het knotseizoen en aan de ladderkeuring. Met name Sjaak bezocht diverse locaties.

13 vrijwilligers besteedden 186 uur aan het snoeien van heggen. Aan organisatie werden 6 uren besteed.

Najaar/winter 2023

De start van het seizoen in **oktober** was bij de meubelmakerij aan de Gooyerdijk.

Er waren enkele rijen elzen en wilgen te knotten en de motorzagers haalden een grote boom om en zaagden takken van een eik. Het verwachte slechte weer viel mee, al was verblijf in de verwarmde werkplaats voor de koffie met appeltaart heel welkom.

In oktober werden verder nog de wilgen bij de woningen bij De Steenen Brug geknot.

Daarna was het weer november en op de eerste zaterdag van die maand de natuurwerkdag. Dit jaar weer op het Wolvengat. Met totaal 42 deelnemers, waaronder onze burgemeester Iris, haar partner en de ruim 80 jarige Martin, die met name onder de vleugels van Henk Kroese gewerkt heeft. Wat Martin in kracht te kort schoot werd door Iris ruimschoots gecompenseerd. Het was weer een geslaagde natuurwerkdag al was het jammer dat vanwege de weersomstandigheden de werkzaamheden rond het middaguur moesten worden beëindigd.

Van de 42 deelnemers kwamen er 16 uit onze eigen groep, de andere waren afgekomen op de publiciteit rond de natuurwerkdag. Het leverde de knotploeg enkele nieuwe leden van onze werkgroep op.

Mede door een hoge opkomst met ook de nieuwe knotters konden in twee werkdagen de bomen langs het begin van de Bovenwijkerweg worden afgewerkt.

De oude wilgen achter Romeinenbaan 210 waren in de loop van **november** weer aan de beurt. De takken waren weer bestemd voor een diertuin. Dat betekende wel veel sjouwwerk door het weiland, waarbij het altijd tevreden stemt dat de eigenaar van de bomen druk meewerkt aan het slepen. Voor de inwendige mens werd door de boomeigenaar ook goed gezorgd. Op de beide werkdagen waren de weergoden ons gunstig gestemd.

Op 5 **december** waren de wilgen op het Vikinghofterrein aan de beurt. In de loop van december werd geknot op een nieuw adres aan de Langbroekerdijk, meerdere rijen op het terrein en naast de weilanden achter het erf. De bomen waren al een aantal jaren niet geknot en daardoor moesten lange en dikke takken worden gezaagd. Voor een behoorlijk aantal wilgen was nabehandeling met de motorkettingzaag noodzakelijk. In een geschikte binnenruimte werd voor koffie en soep gezorgd. Een plan voor het vervolg op dit adres viel in het water door te heftige regenbuien.

Van oktober t/m december is er door 36 eigen vrijwilligers, 2 stagiaires en 23 gasten totaal 814 uren gesnoeid, naast de 27 uren die voor de organisatie nodig waren. Er zijn 159 bomen gesnoeid.

Totaal aantal werkuren 1724 door 41 vrijwilligers, 4 stagiaires en 55 gasten Totaal aantal bomen 338. En 400 meter singel en 530 meter heg.
--

Er zijn 19 scholieren begeleid bij het knotten en 4 reviuscholieren maakten 20-25 uren vol als stagiaire.

Met een groot aantal leerlingen van basisscholen zijn in samenwerking met de gemeente bomen en struiken geplant.

Werkgroep Natuureducatie --- door Nancy Rietveld, Gonny Olthof en Aukje Boer

Natuureducatie voor kinderen in 2023

Onder de paraplu van het programma Groen doet Goed in Wijk bij Duurstede zijn ook in 2023 weer door Natuurlijk heel leuk in samenwerking met VNMW-IVN natuureducatieve activiteiten uitgevoerd voor kinderen. Groen doet Goed in Wijk bij Duurstede is een meerjarig provinciaal en gemeentelijk gesubsidieerd programma om vooral kinderen meer te betrekken bij natuur in hun directe omgeving. In totaal doen 10 gemeenten in de provincie Utrecht mee aan dit [IVN-programma Groen doet Goed](#). In het programma wordt samengewerkt met De Wijkse Moestuin, Kinderboerderij De Vliert en Natuurlijk heel leuk.

Ook in 2023 zijn alle natuureducatieve activiteiten voor kinderen van de vier partnerorganisaties in één jaarkalender samengebracht en is te vinden op de website van Groen doet Goed in Wijk bij Duurstede, www.groendoetgoedinjijk.nl en via social media. De kalender is in gedrukte vorm opgehangen bij de partnerorganisaties op hun locaties, bij winkels, gemeentehuis, bibliotheek en bij enkele scholen en BSO-organisaties.

Kidsclub levert jonge leden aan VNMW-IVN

Elke woensdagmiddag komt een groep van circa 10-12 kinderen (van 6 t/m 9 jaar) bijeen in een natuurclub. Deze kinderen zijn lid van de kidsclub Funny Nature van Natuurlijk heel leuk, maar zijn ook automatisch lid van Vereniging Natuur en Milieu/IVN Wijk bij Duurstede en Kinderboerderij De Vliert. Daarnaast krijgen ze een 10-strippenkaart om te oogsten bij De Wijkse Moestuin. De kinderen gaan elke week lekker naar buiten in het Wijkse Voedselbos, De Wijkse Moestuin, de Heemtuin, de natuurlijke speelplekken of andere natuurrijke plekken zoals het Vikinghofterrein of de Lunenburgerwaard.

Ook organiseerde Natuurlijk heel leuk in de laatste week van de zomervakantie van 2023 weer een natuurweek voor kinderen vanaf 6 jaar. Vanaf het educatief bij kinderboerderij De Vliert werden elke dag leuke natuuractiviteiten georganiseerd. Kinderen gaan op expeditie, bouwen hutten, maken insectenhôtels, leren vuurmaken, maken fruitslingers en hebben vooral veel plezier. Afgelopen jaar deden 55 kinderen één of meerdere dagen mee aan deze activiteiten.

Natuureducatieve activiteiten VNMW-IVN

In het jaarprogramma 2023 zijn zes natuuractiviteiten van VNMW-IVN afdeling Wijk bij Duurstede opgenomen waarvan de uitvoering verzorgd werd door Natuurlijk heel leuk, namelijk:

- 29 januari: Tuinvogeltelling
- 15 maart: Boomfeestdag
- 16 april: Nationale bijentelling
- 11 juni: Slootjesdag
- 26 augustus: Nacht van de Vleermuis
- 4 november: Natuurwerkdag

In het totaal hebben 1.293 kinderen en 230 volwassenen deelgenomen aan één of meer activiteiten uit het gehele programma Groen doet Goed in Wijk bij Duurstede. Aan de activiteiten van VNMW-IVN Wijk bij Duurstede hebben 285 kinderen en 63 volwassenen meegedaan.

Tuinvogeltelling op 29 januari 2023

Dit jaar kwamen 10 kinderen met hun (groot)ouders af op de activiteit tijdens de tuinvogeltelling. Op de locatie van het Wijkse Voedselbos van Natuurlijk heel leuk kregen de kinderen eerst uitleg over de meest bekende tuinvogels. Daarna werden op verschillende plekken in het voedselbos vogels gespot en geteld.

Boomfeestdag op 15 en 22 maart 2023

Naast een grote boomfeestactie op 22 maart van de gemeente in samenwerking met VNMW waarbij circa 210 kinderen aan deelnamen, is de boomfeestdag ook in kleiner verband op 15 maart gevierd. Met een groep van 18 kinderen zijn diverse eetbare struiken en bomen geplant in het Wijkse Voedselbos.

Nationale bijentelling op 16 april 2023

Op zondag 16 april organiseerde Natuurlijk heel leuk samen met VNMW-IVN een activiteit rondom de Nationale bijentelling voor kinderen vanaf 6 jaar in de Heemtuin. Helaas was de opkomst zeer matig. Niet alleen waren er slechts 7 kinderen, maar ook de bijen zelf lieten het afweten. Het weer was mens en dier die dag niet goed gezind. Toch konden Evert en Gonny namens VNMW de kinderen die er wel waren, het nodige vertellen over de bijen en werden er leuke knutsels gemaakt.

IVN-Slootjesdag op 11 juni 2023

Op zondag 11 juni jl. was het weer zeker geen spelbreker. Slootjesdag trok dit jaar weer 16 kinderen met ouders en grootouders. Rondom de stadsvijver gingen zij op zoek te gaan naar waterdierpjes. Het was weer een mooi gezicht hoe de kinderen en hun (groot)ouders zich konden vergapen aan al die prachtige kleine beestjes. Met een loep en zoekkaart bij de hand en met hulp van Gonny Olthof, Aukje Boer en Paul Gortworst, die als vrijwilligers van VNMW meehielpen, konden bij het scheppen en onderzoeken mooie ontdekkingen gedaan worden. Maar ook nu was natuurlijk meer te doen. De kinderen maakten leuke tekeningen en knutselden van natuurlijk materiaal een bootje. Aan het eind van het parcours rond de stadsvijver ontvingen de kinderen een mooi IVN-slootjesonderzoekers certificaat en wat lekkers.

Nacht van de Vleermuis op 26 augustus 2023

Ook dit jaar was de Nacht van de Vleermuis weer een succes. Op een mooie nazomeravond gingen 16 kinderen en 12 volwassenen op pad om vleermuizen te spotten bij de Kromme Rijn vanaf het Wijkse Voedselbos van Natuurlijk heel leuk. De kinderen maakten eerst lekkere koekjes in vleermuisvorm. En terwijl de koekjes in de oven stonden, leerden de kinderen iets over het uiterlijk van de vleermuis met zijn specifieke vleugels, poten, ogen en oren. Daarna gingen we in het halfdonker op pad langs de waterlijn met batdetectors. Heel spannend en interessant. De vleermuizen vlogen af en aan en er werden ook nog een paar reeën gespot.

Natuurwerkdag op 4 november 2023

Op vrijdag 4 november hielpen acht kinderen en veertien volwassenen mee bij de aanleg van de groene basis voor de waterspeelplek bij kinderboerderij De Vliert. Er werd een brede borderrand aangelegd en beplant en een ruime border in het midden van de speelplek. Daarnaast is een wilgentunnel gebouwd totdat de regen de activiteit iets eerder afbrak. De waterspeelplek zal de komende maanden verder afgebouwd worden, zodat heel veel kinderen daar fijn kunnen spelen.

Volg de activiteiten van Groen doet Goed in Wijk bij Duurstede

Wil je meer weten over alle activiteiten van Groen doet Goed in Wijk in 2023 of wil je vooruit kijken naar de activiteiten in 2024, volg ons dan op [Facebook](#) en [Instagram](#).

Binnenkort volgt nog een link naar het jaarverslag van alle deelnemende gemeenten binnen Groen doet Goed via de nieuwsbrief van VNMW-IVN

Werkgroep Opgeruimd Wijk--- door Marijke Molmans

In de bermen van Wijk bij Duurstede zag je tot 1 april vaak veel drankblikjes. Sinds daar 0,15 cent statiegeld op zit, wordt er minder blik weggegooid. Dat is goed nieuws! En gelukkig zijn er veel meer positieve dingen te melden die in 2023 plaatsvonden.

Gemeentelijk overleg

Om meer structuur te brengen in de samenwerking tussen Opgeruimd Wijk en de gemeente, vindt voortaan ieder half jaar een overleg plaats. Aanwezig zijn onze coördinator, de beheerder Afval & Grondstoffen en de afvalcoach van de gemeente. We bespreken de geplande activiteiten, het resultaat van eerdere initiatieven, ontwikkelingen en de financiën.

Ontmoetingsochtend Cothen en Langbroek

In Cothen en in Langbroek is een aantal actieve vrijwilligers druk met het opruimen van het zwerfafval. Toch zijn er verschillende gebieden waar nog geen vaste opruimers voor zijn. Via een actieve ontmoetingsochtend hebben we in februari en maart belangstellenden geïnformeerd over wat het opruimen inhoudt om meer deelnemers in die gebieden te betrekken. In 2023 tellen we in Cothen 3 nieuwe deelnemers en in Langbroek 2 personen. Zo zorgen zij samen voor schone en aantrekkelijke dorpen.

Schoon strandje aan de Lek

Met mooi weer ligt het strandje bij het Wijkse veer vaak vol met recreanten. Een mooi gezicht. Minder fraai is het vaker aan het eind van de dag als er alleen nog zwerfafval ligt. Daarom hebben medewerkers van de gemeenten Buren en Wijk bij Duurstede samen met Rijkswaterstaat, vrijwilligers en de restauranteigenaar afgesproken samen te werken om het afval op te ruimen. Er is in april een toegangspoort geplaatst en er worden tasjes aangeboden aan de recreanten om hun afval te verzamelen en bij vertrek te deponeren in klike's. In het laag- en hoogseizoen is de gemeente hiervoor verantwoordelijk, in de wintermaanden verzamelen de vrijwilligers van Buren en Opgeruimd Wijk het afval. Iedereen is zeer te spreken over de goede samenwerking en het snelle resultaat.

Excursie Schone Rivieren

In het kader van de derde "O" van de missie van Schone Rivieren is een excursie voor de deelnemers georganiseerd. Schone Rivieren richt zich namelijk op de vier O's: opruimen, onderzoeken, ontdekken en oplossen. Enkele deelnemers van Opgeruimd Wijk participeren in het onderzoek en monitoren enkele oevers langs de Lek. En ook de O van Ontdekken is belangrijk: ruim 25 deelnemers hebben op 19 mei genoten van interessante excursies in de Lunenburgwaard met dank aan Frans Hoving, Frans Vera en Ruud Waltman.

Gezamenlijke acties: Landelijke OpschoonDag en World Cleanup Day

Voor de jaarlijks terugkerende activiteiten was weer volop belangstelling van de deelnemers en van andere inwoners van de gemeente.

Zo heeft op de Landelijke OpschoonDag van 18 maart een groep van ruim 50 vrijwilligers zich ingezet met een goed resultaat. Ook een aantal leden van de Hengelsportvereniging de Rietvoorn sloten aan en zij hebben veel afval verzameld langs de oevers van de Lek.

De World Cleanup Day vond plaats op 16 september en werd dit jaar voor het eerst ook in Cothen en Langbroek georganiseerd. Ruim 50 deelnemers hebben 's ochtends zakken vol zwerfafval verzameld uit diverse gebieden van Cothen en Wijk bij Duurstede. De WCD in Langbroek ging helaas niet door, te weinig aanmeldingen. Kleine plastic flesjes en blikjes zien we sinds 1 april veel minder op straat. Het aantal peuken valt helaas extra op. Twee wandelende 'sigaretten' vroegen op ludieke wijze aandacht voor dit probleem.

Ook dit jaar waren Scouting Sea Lions, Watersportvereniging Rijn en Lek, Kanovereniging Kromme Rijn actief. De publiciteit rond de World Cleanup Day resulteerde in vijf nieuwe vrijwilligers. In 2023 hebben wij in totaal 20 nieuwe deelnemers mogen verwelkomen, die zich hebben opgegeven voor een eigen gebied.

Op beide dagen was er weer goede ondersteuning vanuit de Gemeentewerf en waren de burgemeester en diverse medewerkers van de partij bij het opruimen.

Duurzaamheidsaward

Begin oktober werd landelijk de Awards voor Duurzaamheid georganiseerd door onder meer Big Improvement Day en de Plastic Soup Foundation. Opgeruimd Wijk dong mee in de categorie 'opruimen lokaal not for profit' en behaalde in de provincie Utrecht de tweede prijs. Een prestatie waar we heel trots op zijn!

Nieuwe coördinator

Na 6 jaar waarin Alfred het gezicht van Opgeruimd Wijk was, heeft hij besloten een stapje terug te doen. Marijke Molmans, die ook al jaren actief is in de organisatie, is de nieuwe coördinator. Samen met Karen Blersch, Hans Spenkelink en Jeanette Verstappen vormt zij het organisatieteam. Alfred blijft als deelnemer betrokken.

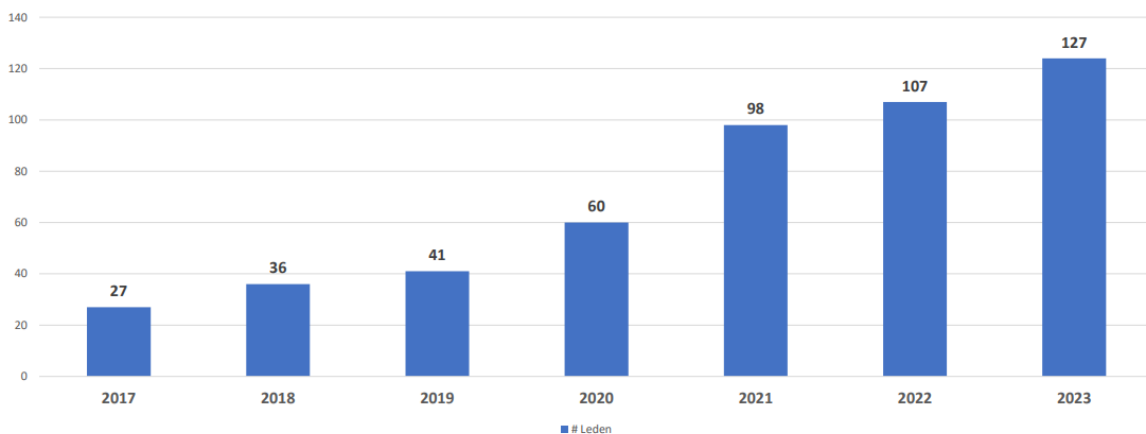
Filmavond en afscheid van Alfred

Om iedereen te bedanken voor zijn inzet, werden alle deelnemers uitgenodigd op 8 november naar de film 'De Wilde stad'. Ruim 60 deelnemers en verschillende betrokken medewerkers van de gemeente hebben hiervan genoten.

Voor aanvang van de film presenteerde Alfred de resultaten van 2023. Marijke hield ter ere van het afscheid van Alfred een korte presentatie over het ontstaan en de groei van de werkgroep Opgeruimd Wijk, die nu zo'n 130 deelnemers telt. Ook wethouder Jeroen Brouwer bedankte Alfred voor zijn bijdrage aan een opgeruimd Wijk.

Aantal deelnemers

Afronding van het jaar 2023

Iedereen die in 2023 als vrijwilliger een bijdrage heeft geleverd aan Opgeruimd Wijk, ontving als dank een vogelvoederhuisje. Een presentje dat bij iedereen erg in de smaak viel.

Werkgroep vogels --- Marian Rietveld

Het jaar 2023 is goed gestart, de meeste activiteiten zijn weer opgepakt met inzet van onze vrijwilligers.

Helaas heeft de werkgroep sinds oktober geen coördinator meer. Reden waarom er de laatste maanden van het jaar er geen excursies meer zijn georganiseerd.

Het beschermingswerk en de tellingen hebben in 2023 allemaal plaats gevonden.

De Stuurgroep is nog steeds op zoek naar een coördinator en mensen die actief mee willen werken om alle activiteiten te kunnen waarborgen.

Het aantal belangstellingen voor de activiteiten van de vogelwerkgroep is ongeveer gelijk gebleven met voorgaande jaren (65).

De activiteiten van de werkgroep zijn:

Startvergadering

Nationale Tuinvogeltelling

Midwinter Roofvogeltelling

Broedvogelmonitoring

Trektellen

Kwartelkoningtelling

Blauwe Reiger

Uilen

Zwaluwen

Slechtvalken

Vogelexcursies

Vogelweekend

Appgroepen

Foto Marian Rietveld

Startvergadering

De startvergadering vond plaats op 12 september. De opkomst was groter dan in 2022. Belangrijkste onderwerp van de avond was het invullen van de functie van coördinator.

Van de aanwezigen kon eigenlijk niet verwacht worden dat zij de rol van coördinator op zich zouden nemen. Verjonging van actieve vrijwilligers is nodig om de werkgroep levensvatbaar te houden.

Conclusie was dat het grootste deel van het beschermingswerk en de tellingen door kan gaan. Er worden geen excursies meer georganiseerd.

René Nijenhuis heeft gelukkig gereageerd op onze verzoeken om versterking en hij is contactpersoon geworden. Dit betekent niet dat hij alle werkzaamheden op gaat pakken maar wel de communicatie en wat administratieve zaken gaat regelen. We zijn erg blij dat hij dit wil doen.

Nationale Tuinvogeltelling

Deze telling wordt georganiseerd door de Vogelbescherming Nederland. Van 27 t/m 29 januari konden tellingen worden doorgegeven.

De landelijke top 3: Huismus (412.509), Koolmees (258.553) en de Pimpelmees (168.973). De Merel was vorig jaar 3de en dit jaar gezakt naar de 4de plek.

De telling van de top 3 voor Wijk bij Duurstede, met 86 deelnemers, is: Huismus (346), Koolmees (152) en de Turkse tortel (108). De merel is ook in Wijk van de 3de plaats verdrongen van 123 in 2022 naar 94 in 2023.

Midwinter Roofvogeltelling

Het was op 4 februari prachtig weer. Rond de 10 graden en weinig wind. Volgens een deelnemer de eerste keer dat er zonder handschoenen aan geteld kon worden. En dat het mooi weer was, was ook te zien in de waarneming van de Steenuilen. De schoorsteen op de schuur bij Leuterveld, een vaste plek voor deze mooie vogels, is helaas verdwenen. Hopelijk hebben de vogels een nieuwe plek gevonden in deze boerderij.

Er zijn in 2023 geteld (tussen haakjes 2022) Buizerd 32 (32), Torenvalk 7 (5), Sperwer 0 (0), Slechtvalk 2 (2), Havik 0 (1) en Steenuil 2 (0).

Broedvogelmonitoring

Voor de inventarisatie van het Broedvogel Monitoring Project is dit jaar 7 keer geteld op zaterdagochtend bij de Waarden van Gravenbol en de Lunenburgerwaard. De tellingen vinden plaats bij zonsopkomst vanaf eind maart tot en met half juni. Iedere gespotte vogel die ter plaatse is, wordt in een app ingevoerd met behulp van een soortafkorting en een broedcode en daarna doorgestuurd naar Sovon. Via een programma wordt berekend hoeveel broedterritoria er per vogelsoort in onze gebieden zijn.

Trektellen

Bij het trektellen worden vogels geteld die in het voorjaar naar het noorden vliegen en in het najaar naar het zuiden. De soorten en aantallen worden via een app doorgegeven op [Trektellen.nl](https://trektellen.nl). Er werd geteld bij de Waarden van Gravenbol en bij de Bosscherwaarden. Begin oktober vond de Eurobirdwatch plaats, waarbij in heel Europa trekvogels worden geteld.

Kwartelkoning telling

In de Amerongse Bovenpolder West worden in het voorjaar 2x Kwartelkoningen geteld. Deze vogels roepen vooral 's nachts en worden geteld tijdens een wandeling die rond 23.00 uur begint. De gegevens worden doorgegeven aan Sovon. Ook dit jaar werden geen vogels gehoord, dus het blijft een nulmeting.

Blauwe Reigers

De Blauwe Reiger begint al vroeg met broeden, zo half februari, vanaf die tijd begint het controleren van de aanwezige blauwe reigernesten. Dit gaat door totdat het blad aan de bomen zo dicht is dat het niet meer mogelijk is om iets van de nesten waar te nemen.

De reigers lijken een voorkeur te hebben voor bomen die begroeid zijn met klimop (Hedera). Daar op en in kunnen ze mooie grote nesten maken. Natuurlijk worden de oude nesten ook gebruikt en 'gerenoveerd' voor het nieuwe broedseizoen.

In 2022 waren er maar 19 nesten mede door de storm dat jaar. In 2023 zijn er weer 38 nesten geteld.

Foto Marian Rietveld

Uilenwerk

In mei werd een melding gedaan dat op de Rijndijk een steenuilkast die uit de boom was gevallen. Er zaten 4 jongen in. Er zijn direct een paar uilenbeschermers opgetrommeld en de kast werd teruggehangen. Wat later kwam de melding dat de ouders bij de jongen waren teruggekeerd. Een topactie.

Op 13 juni werden de uilen geringd. Onze vaste ringer was hiervoor weer beschikbaar. Dit jaar veel steenuiltjes en wat minder kerkuilen dan vorig jaar. Er werden 10 steenuiltjes en 9 kerkuiltjes geringd. We werden overal gastvrij ontvangen. Een mooi resultaat.

Zwaluwen

Door verschillende omstandigheden is er dit jaar niet actief actie ondernomen voor de verbetering van de nest- en leefomstandigheden van de Gierzwaluw en de Huiszwaluw. Doel is volgend jaar de werkzaamheden weer te kunnen oppakken.

Slechtvalkenbak op Irenesluis

Op de Irenesluizen worden al enkele jaren slechtvalken gezien. In samenwerking met onze werkgroep, Rijkswaterstaat en Yvonne van der Maat is in 2022 een slechtvalkenbak op 1 van de sluisstorens geplaatst. Ook dit jaar heeft het slechtvalkenpaar van de bak gebruik gemaakt. Er werden 2 slechtvalkjes geboren.

Excursies

In 2023 hebben 4 excursies plaats gevonden. De verslagen van onderstaande excursies en de soortenlijsten staan op de website van de vereniging.

18 maart 2023 Schouwen-Duiveland, Brouwersdam en Haringvliet;

15 april 2023 Polder Arkemheen;

13 mei 2023 Zouweboezem;

26 augustus 2023 Everdingerwaard.

Heemtuin

Werkgroep Heemtuin en werkgroep Vogels hebben op initiatief van het bestuur de handen ineengeslagen. Een heuse vogelkijkwand in de Heemtuin! Deze wand maakt het nu mogelijk om dichtbij huis de zangvogels te observeren. De wand wordt geplaatst als er een excursie georganiseerd wordt; de vier palen staan permanent in de Ruigte. Samen met de aanplant van vruchtdragende bomen en struiken, nestkasten en voederplekken stimuleren we zo de natuur in onze gemeente; het is de bedoeling dat bewoners de mogelijkheid krijgen om te profiteren.

Vogelweekend

Het vogelweekend werd dit jaar weer georganiseerd. In het 3de weekend van september ging een groep enthousiaste vogelliefhebbers naar Groningen. Het verblijf was een mooie oude boerderij, De Olde Stoeve in Nieuwolda. Er werd een bezoek gebracht aan Termunterzijl, het Dollard gebied, waar de visarend werd gespot en Nieuw Statenzijl. Het verslag en soortenlijst staat op de website van de vereniging. Het was een geslaagd en gezellig weekend.

Foto's Klaas Everards en Marian Rietveld

Appgroepen

De werkgroep heeft twee appgroepen. De appgroep Alerts regio WbD waarin bijzondere waarnemingen in de buurt met elkaar wordt gedeeld. In de groep Vraagbaak kan iedereen vragen stellen over vogels of determinatievragen van vogels dit gespot zijn.

Op de website van de Vereniging is meer informatie te vinden over de werkzaamheden van de Vogelwerkgroep, het Jaarprogramma en de verslagen van de excursies.

BESTUUR 2023		
<u>Voorzitter</u> Henny Olthof	<u>Secretaris</u> Aukje Boer	<u>Penningmeester</u> Anke Matthijs a.i./Ben Bakker
<u>Lid</u> Paul Gortworst	<u>Lid</u> Reddy Schreuder	
WERKGROEPEN 2023		
<u>Groenberaad</u> Henny Olthof	<u>Heemtuin</u> Lex Kramer	<u>Landschapsbeheer</u> Hennie Hadderingh
<u>Natuureducatie</u> Aukje Boer en Gonny Olthof	<u>Opgeruimd Wijk</u> Alfred van Kessel en Marijke Molmans	<u>Vogels</u> Wim van Impelen en Marian Rietveld
<u>Floragroep</u> Linda Horst		
<u>Website</u> Hennie Hadderingh		
<u>Facebook</u> Lex Kramer		
<u>Jaarverslag</u> : alle coördinatoren, de penningmeester en de voorzitter		
<u>Samenstelling en layout jaarverslag</u> : Hennie Hadderingh		

Correspondentieadres/secretariaat:

VNMW, IVN-afdeling Wijk bij Duurstede
Langs de Wal 10
3961 AB Wijk bij Duurstede

Website: www.ivn.nl/vnmw

Email: info@vnmw.nl

Facebook: www.facebook.com/vnmwbd